

KURJER WARSZAWSKI

Dnia 17 Sierpnia 1870.

Środa.

Dnia 5 (17) Sierpnia 1870.

Rano ciepła st: 11, w połud. c. st: 15
Wysokość wody st: 3 c. 1 (przybywa)Stan barometru:
na deszczWschód Słońca g 4 m. 47
Zachód „ „ 7 „ 48

Jutro, ŚŚ. Bronisławy i Agapita.

Prenumerata Kurjera Warszawskiego wynosi: w Warszawie rocznie rs. 4 kop. 80, półrocznie rs. 2 kop. 40, kwartalnie rs. 1 kop. 20; miesięcznie kop. 40; za odosłanie do domu dopłaca się kop. 5 na miesiąc. Numer pojedynczy w Kantorze Redakcji kop. 5. **Na prowincji i w Cesarstwie** wynosi rocznie Rs. 8; (w tem mieści się już opłata pocztowa za przesyłkę kop. 96, oraz za opakowanie i Ekspedycję Rs. 2 kop. 24); prenumerata przyjmuje się rocznie, półrocznie i kwartalnie.

Adres Redakcji „Kurjera Warszawskiego“, Plac Teatralny: N° 473c., dom W. L. Zablockiej.

— Jutro w kościele Archikatedralnym Śgo Jana, odbędzie się wotywa zwana „Cybavit.“

Najwyższe postanowienie względem organizacji zarządu gospodarczego m. Warszawy. Najjaśniejszy Pan, na skutek postanowienia komitetu do spraw Królestwa Polskiego, względem urzędzenia zarządu gospodarczego m. Warszawy i poddania go pod władzę ministerstwa spraw wewnętrznych, w dniu 22 czerwca r. b. najwyżej polecił racył: do czasu stanowczego przekształcenia zarządu miejskiego warszawskiego, przyjmując następujące środki:

I. Magistrat m. Warszawy poddać pod względem ogólnej administracji pod władzę ministerstwa spraw wewnętrznych, a pod względem miejscowej, głównemu naczelnikowi kraju.

II. Z pod władzy magistratu m. Warszawy wyłączyć i oddać pod zawiadywanie właściwych władz następujące zakłady i akta: 1) Urząd lekarski warszawski, wraz z urzędnikami służby zdrowia postanowić pod bezpośrednią władzą oberpolicmajstra warszawskiego, i wszelkie obowiązki policji lekarskiej zakreślone ustawą lekarską (t. XIII zb. pr. z roku 1857), skoncentrować w zawiadywaniu oberpolicmajstra i podwładnych mu urzędników policyjnych. 2) Obowiązki względem przestrzegania wykonania przepisów policji budowniczej podług ustawy budowniczej (t. XII cz. I zb. pr. z roku 1857) włożone w ogólności na policję, skoncentrować w zawiadywaniu oberpolicmajstra warszawskiego i podwładnych mu urzędników policyjnych, przy rozciągnięciu do m. Warszawy przepisów tejże ustawy. 3) Prowadzenie ksiąg metrycznych co do osób wyznań niechrześcijańskich, włożyć w każdym cyrkułe na jednego z urzędników policyjnych, z przeznaczenia oberpolicmajstra. 4) W osobnym wydziale oberpolicmajstra warszawskiego i jego biura, skoncentrować wszelkie akta co do ogłaszania praw i postanowień rządowych; ogłaszania wyroków i decyzji sądowych i administracyjnych władz i osób; odbierania przysięgi na poddaństwo Rosji; doniesień o wypadkach nadzwyczajnych; korespondencji o przybyłych i ubytych osobach; poświadczenia wszelkiego rodzaju dowodów; udzielania informacji o stanie osób, na żądanie różnych władz; udzielania atestów ubóstwa; w interessach o przesyłanych funduszach, poborach pieniężnych, ofiarach na rzecz kościołów, szpitali i pogorzalców; niekursowania fałszywej monety; przestrzegania przepisów polowania; zamykania w dni

święteczne i niedzielne do pewnego czasu traktjerni, i w ogóle wszystkie sprawy i obowiązki dotyczące ogólnej policji miasta. 5) Dom aresztu dłużników w m. Warszawie oddać pod zawiadywanie rządu gubernjalnego warszawskiego, na ogólnej zasadzie zawiadywania zakładami więziennymi. 6) Obowiązki wykonywane przez urzędników będącej przy magistracie policji administracyjnej w czynnościach rad rodzinnych, włożyć na sędziów pokoju m. Warszawy.

III. Posady zostających przy magistracie kommissarzy administracyjnych i dozorców zwinąć, z zaliczeniem zajmujących te posady osób, które nie otrzymają innego przeznaczenia, do spadłych z etatu, na zasadzie istniejących postanowień. (D. c. n. — D. W.)

W rozkazie Warszawskiego Ober-Policmajstra do Policji Wykonawczej, za Nrem 215 wydanym, zamieszczono: Dla dogodności publicznej i w skutku prośby właścicieli omnibusów kursujących z placu Krasińskiego do trzech Krzyży i na Solec, zezwalam, ażeby co 15 dni po 6 takowych kolejno kursowało z placu około kolumny króla Zygmunta na ulicę Chłodną, rozpoczynając pierwszą kolej numerami: 6, 8, 25, 27, 28 i 30. — Omnibusy zaś oznaczone numerami: 11, 20, 21, 23, 26 i 47, aż do dalszego rozporządzenia kursować nie będą; zatem od właścicieli onych numerów odebrać i zatrzymać w wydziale Iszym powierzonego miuie zarządu. — W celu wreszcie zaprowadzenia porządku w kursowaniu pozostałych 27 omnibusów, kursujących z placu Krasińskiego do trzech Krzyży i na Solec, polecam służbie policyjnej i nadkonduktorom wspomnianych ekwipaży, ściśle i nieodstępnie przestrzegać, ażeby omnibus wyjeżdżający kolejno z placu Krasińskiego, niewpierw wyruszał z miejsca, aż poprzednio jadący znajdować się będzie w końcu ulicy Miodowej, przy zakręcie na ulicę Senatorską; ze stacji zaś na placu trzech Krzyży, jak poprzedzający dojedzie do Alei Jerozolimskiej. Za niestosowanie się do niniejszego przepisu, jak również za zbyt wolną to jest stępną jazdę omnibusem, lub zatrzymywanie takowego bez potrzeby w drodze, winni powożący i konduktorzy, obok wytrącenia z ich płacy naznaczonej kary policyjnej pieniężnej, ulegną jeszcze karze aresztu.

(Gaz: Polic:)

— X — Wczorajsze widowisko w teatrze letnim rozpoczętem zostało uwerturą Litolffa, p. t. „Zyrondzisci.“

Orkiestra, pod dyrekcją p. Quattrini'ego, wykonała rzeczony arcydzieło tegoczesnej francuzkiej muzyki z ogniem i wykończeniem bardzo starannem.

Utwór Litolffa jest całym poematem zapasu, grozy, rezygnacji, lez i rozbukanych namietności. W muzyce tej slychać rzeczywiste głosy r. 89.

Przepyszna jest także instrumentacja finału uwertury. W kilku taktach hymnu R uget'a, Litolff p-tega natchnienia zaklął wszystkie uczucia ducha w chwili spełniania ofiary: z życia dla życia.

Dźwięki owe śpiewają, że Żyrondziści konali: z a nielską pogardą przebaczenia.

Po wspomnianej uwerturze wykonaną została buffa p. t. „Dzwonek.“

Honor wesołości buffy, ocalali staranną pracą pp. Kozieradzki i Ziółkowski; obadwaj śpiewali i grali: *con amore*.

Młoda zaś artystka, której powierzono wczoraj partję główną sopranową, odbywała od początku do końca „Podróż na okło tonów.“

Stuchaczów zebrało się więcej, pomimo niepogody w ogrodzie, niż w sali.

W piątek na teje scenie wykonanym ma być po raz pierwszy wesoły utwór Gondinet'a, p. t. „Gavaud Minard et Comp.“

Powodzenie tej nowości, zależy od jej wykonania, a wykonanie będzie niewątpliwie wybornem, ponieważ w głównych rolach wystąpią: Żółowski i Rapacki.

Oprócz wspomnianej nowości, z kolei ukaże się jeszcze na scenie tymczasowego teatru, kilku komedij, a mianowicie, „Posażna jedynaczka,“ Fredry (syna) i dramatu Dumasa (ojca), p. t. „Pani de Chambly.“

Niechże „ojciec z synem to sprawy,“ ażeby sala teatru i kassa jego, były z ich pracy ukontentowane.

† Zmarły przed kilku dniami u wód w Karlsbadzie ś. p. Edward Tyss, urodził się dnia 9 lipca 1800 roku we wsi Jeziorne pod Warszawą, z Sabiny z Szammów i Jana Tyssów, małżonków. Po wyjściu z byłego liceum w warszawskiego, wstąpił do b. wojska Polskiego, a następnie poświecił się służbie cywilnej. Jakoż od r. 1832, pozostawał w Banku Polskim, gdzie przechodził różne urzędowania, jako Sekretarz klasy 3-ej Dyrekcji i t. d. Przez pewien czas zarządzał czasowo warzelnią soli w Ciechocinku w r. 43, i jako naczelnik Wydziału Biletów po 41 latach służby, otrzymał emeryturę. Nadmienić je-zcze wypada, iż w trakcie służby przez blisko lat dwa, ś. p. Edward, naznaczony był do pełnienia obowiązków konsularnych w Gdańsku.

Był to człowiek zdolny i odznaczał się wielką zacnością charakteru. Słów marnować nie lubił, a pod koniec zwłaszcza życia, unikał licznych towarzyszków, ograniczając się na bardzo ścisłym kółku przyjaciół, odznaczał się oryginalnym, chociaż zdrowym bardzo poglądem na rzeczy, a miłował prawdę w życiu, myślach i słowach. Trzeba go było bliżej poznać, ażeby potrafić ocenić rzeczywiste przymioty, jakimi się odznaczał; usposobienia był smutnego, chociaż w danym razie nie brakło mu na dowcipie.

— Wykaz dochodu na drodze żelaznej Warszawsko Wiedeńskiej za m. lipiec 1870 r. Od 1 do 31 lipca 1870 r., przewieziono osób 97,241, towarów pudów 3,276,707, dochodu było rs. 281,346 kop. 72. W tym samym perjodzie r. 1869 przewieziono osób 80,018, towarów pudów 3,351,434, dochodu było rs. 233,436 kop. 53; zatem w lipcu r. b. przewieziono osób więcej o

17,223, towarów pudów o 74,727; przewyżka w dochodzie r. b., wynosi rs: 47,910 kop. 19. Od 1 stycznia do 31 lipca 1870 r., przewieziono osób 542,315, towarów pudów 27,620,016, dochodu było rs: 1,696,558, kop. 33; w tym samym perjodzie 1869r., przewieziono osób 467,709, towarów pudów 22,281,611, dochodu było rs: 1,488,253 kop. 08½; zatem w r. b., przewieziono 74,606 osób i 5,338,405 pudów towarów więcej; przewyżka w dochodzie na korzyść r. b., wynosi rs: 208,305 kop. 24½.

Wykaz dochodu na drodze żelaznej Warszawsko-Bgdgos: za miesiąc lipiec 1870 r.— Od 1 do 31 lipca roku 1870, przewieziono osób 35,976, towarów pudów 937,506. Od 1 do 31 lipca r. 1869, przewieziono osób 30,798, towarów pudów 767,229; zatem w lipcu r. b., przewieziono osób więcej o 5178, towar., o pudów 170,277, dochodu było od 1 do 31 lipca 1870 r. rs. 66,348 kop: 32½; od 1 do 31 lipca 1869 r., rs: 54,105 kop. 48; zatem w lipcu r. b., więcej o rs: 12,242 kop. 84½; Od 1 stycznia do 31 lipca 1870 r., przewieziono osób 175,611, towar. pud 9,666,481; dochodu było rs: 451,714 kop. 14½; w tym samym perjodzie 1869 r., przewieziono osób 168,160, towarów pudów 6,224,994, dochodu było rs: 331,470 kop. 09; zatem w r. 1870 przewieziono więcej osób o 7,451, towarów o 3,441,477 pudów, dochodu było więcej o rs: 120,244 kop. 05½.

— Wczoraj odbył się egzamin w Ochronie 1-szej noszącej nazwę ś p. Teofila Janikowskiego, założyciela Ochron w tutejszem mieście. Zakład ten pomieszczony jest w gmachu po-Dominikańskim przy ulicy Starej w obszernym i widnym salonie. Dzieci było 138, to jest przychodzących 60 i stale pomieszczonych 78, które z zakładu miejscowego sierot na cały dzień do Ochrony uczęszczają. Pomiedzy temi czytających 19, syllabizujących 27, umiejących abecadło 8. Nagrody otrzymali: Billard Jan, Domagałski Wojciech, Gozdecki Benjamin, Jucielski August, Mianowska Antonina, Mastalerska Marjanna, Remiszewska Franciszka, Strzelecki Antoni, Stejman Czesław, Trzaskowska Helena. Oprócz tego otrzymały w darze podarunki, jako to: 12 par pończoch, 4 poduszek, 6 chustek, 8 fartuszków. Opiekują się tym zakładem pp. Win. Morytz i Wł. Wołowski, tudzież panie. Stankiewiczowa, Zalewska i Rawiczowa. Po ukończonym egzaminie wszyscy goście obszli cały gmach, oglądając schludnie urządzone sale mieszczące w sobie pomieszkania sierot.

— W gmachu po dominikańskim, gdzie był wczoraj egzamin w Ochronie, umieszcza się Kassa pożyczkowa na weksle,—Kuchnia tania I-a,—Zakład Sierot Jachowicza — a nakoniec zarządzana przez p. Zaborzkiego Kassa Groszowa i Czytelnia.

— W Lublinie wykończony został w ostatnich czasach teatr letni p. Głogowskiego, który stanowi niemalą ozdobę miasta. W zeszłą niedzielę w tamecznym teatrze miejskim, miała się odbyć loterja fantowa na korzyść tutejszego Towarzystwa Dobroczynności. Ogród ten założony za staraniem pp.: Albertowa, Reinbergiera, Bierzynskiego i Adama Frytscha, do najpiękniejszych w kraju należy. Przed kilku laty z grodu widać było ruiny nad stawem czachowskim leżącego pałacu Tarłów. Parę lat temu, ruiny rozebrano i z powstałym stąd cegiel wystawiono duży dom.

— Na straganach oraz w koszach rozkładanych przez przekupniów i przekupki w bramach i na uli-

cach, rozkładane są kosze mieszczące w sobie owoce często niedojrzałe i nadpsute. W obecnej porze użycie takich owoców, może się stać powodem często bardzo dotkliwych słabości. Szczególniej niektóre gruszki, z powodu twardości swojej mogłyby być użyte jako pociski dla armji toczących obecnie walkę, ale w żadnym razie nie mogą stanowić zdrowego posiłku. Wartyby zwrócić na to baczną uwagę, gdyż chociaż obecnie żadna epidemja u nas nie panuje, ostrożność jednak nie zawadzi.

— Dziś o godzinie 6ej po południu odbędzie się po raz pierwszy jeneralna wizyta w Ochronie chłopców Izraelskich, przy ulicy Dzikiej. Jest to ostatni tegoroczny egzamin w Ochronach.

— Nie przeczymy, że w locie muchy są rzeczą nieznosną i że wszelkie środki na wygubienie ich zdają się dobre, używając jednak tych środków trzeba zachować konieczne ostrożności, a nie wszędzie tak się dził je. W wielu domach w czasie lata trucizna na muchy leży sobie bez żadnych zastrzeżeń na oknach i na stołach, co może się stać przyczyną smutnych wypadków. Fakt właśnie tego rodzaju miał niedawno miejsce w Krasnym-Stawie, w domu państwa D. O mała cała rodzina nie uległa tam zatiuciu, przez zjedzenie melona, który będąc przestaly i nadpsuty, leżał przy papierze nasiąkniętym trucizną na muchy. Wczesny ratunek zapopięgl nieszczęściu.

— Od kilku dni gości w Warszawie p. Oskar Sosnowski, znakomity rzeźbiarz, autor posągu: Chrystusa i Anioła Zmartwychwstania, znajdujących się w kościele Ś-go Józefa Oblubieńca na Krakowskim Przedmieściu. Pan Sosnowski przybył z Italji, gdzie od lat wielu przebywa i szczyci się rozgłosem w artystycznym świecie.

— Na wystawę Sztuk Pięknych, przybyły dwa obrazy olejne: p. Dmochowskiego „Na polowaniu“ i p. Chełmowskiego, „Na cudzem pastwisku.“

— Jesień już za progiem. Drzewa szumią ponurą tę-knoty piosenkę i otrząsają ze swoich skroni zwiędłe liście,—róże żółkną z zazdrości, widząc kwitnienie astrów, i fabrykanci wody sodowej zmniejszają produkcje owego niewinnego napoju. Kufelek wody sodowej, jest miniaturowym obrazkiem życia. Napełniony, szumi, wre, kipi i pryska jak młodość, a potem reszta napoju, wydaje nam się najpodobniejszą do epoki po trzydziestoletniej, w której ideały spadają z etatu, i nawet cukier zdaje się być gorzkim. Finał letniej symfonji, będzie także zakończeniem przedstawień w ogródkach śpiewających. Eldorado cofnie się za Mozellę, Alkazar pociągnie nad Men, a swojskie truppy, rozpierzchną się, niby jaskółki wędrownie. Nie należy jednak rozpaczać. Na sezon zimowy zawita do Warszawy opera włoska, podobno z nader świetnym repertoarem. Qui vivra verra!

— Z „Pozner Ztg.“ przeszła do innych gazet niemieckich pogłoska, jakoby wiele warszawskich domów bankierskich, miało zawiesić wypłaty. Wkrótce wszystkie te gazety zmuszone były odwołać to i zaprzeczyć podanej przez siebie wieści. Gaz. H.

— W dniu zaonedajszym, Aleksander Bajer, podoficer dymisjonowany, w domu N° 1a, na Pradze zamieszkały, w kłótni z żoną swoją Karoliną, zbił ją tak mocno, że ta umarła; sam zaś zbiegł. Celem wyznalezienia Bajera, oraz wyprowadzenia śledztwa, wydano stosowne rozporządzenie i zawiadomiono Sąd.

— W cyrkule Sobornym, Michał Tarasiewicz i An-

toni Miszka, obwinieni przez Onufrego Pasterczaka stangreta, jakoby ciż będąc pijanymi, zrzadzili mu trzy rany w głowie; zostali przyaresztowani i sprawa rozpoznaje się w Wydziale policyjno-sądowym.

(Gaz. Polic.)

+ W dniu jutrzejszym, jako w drugą bolesną rocznicę skonu ś. p. Jana Szemioth, Rady Kollegjalnego, odbędzie się żałobne Nabożeństwo za duszę jego w kościele Panny Marji, na Nowem-Mieście, o godz. 10tej z rana, na które pozostała żona wraz z dziećmi, Krewnych, Przyjaciół i Znajomych zaprasza. — 6622 —

+ Ś. p. Zofja Szwarcer, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona ŚŚ. Sakramentami, przeniosła się do wieczności, w wieku lat 27. Pozostała w nieutulonym żalu Matka w raz z rodzeństwem, zapraszają, Przyjaciół i Znajomych na wyprowadzeni: zwłok, dnia 18 sierpnia, t. j., we czwartek, o godz. 10-iej z rana z kościoła Ś-go Antoniego, przy ulicy Senatorskiej, na cmentarz Powązkowski. — 6617 —

∞ W zeszłą sobotę, t. j. d. 13 b. m., o godz. 1szej z południa, pobłogosławiony został w kościele parafjalnym Ś-go Krzyża, związek małżeński między W. Piotrem Rostkowskim, Magistrem nauk filologiczno-historycznych, Prof. ssrem gimnazjum w Łowiczu, a panną Katarzyną Zamięską, córką ś. p. Domiuika Zamięskiego, Urzędnika Banku Polskiego, i Anny z Kokularów. Błogosławił Państwa młodych JX. Rektor Jakubowski, Administrator parafji. — 6616. —

— W miasteczku Iwanowie, gub. grodzieńskiej, powiecie Kobryńskim, jak donosi „Now. Wrem.“ 2 (14) lipca r. b. o godzinie 1-iej w nocy, wybuchł silny pożar, skutkiem którego spłonęło 5 domów, cztery spichrze, dwa młyny i wiele zapasów, tak zboża, iak i towarów. Pożar wszczął się wewnątrz pustej obory, należącej do starozakonnego Borucha Sikrowskiego, według prawdopodobieństwa z podpalenia. Podejrzanie pada na żyda z pobliskiego miasteczka Antopola, który zdołał jednakże uciec. Uczynił on to, zdaje się dlatego, aby wśród popłochu sprawionego pożarem oswobodzić i ułatwić ucieczkę dwom innym żydom, znajdującym się w areszcie przy mieszkaniu miejscowego asesora policyjnego, a przy których zualeziono rozliczne instrumenta złodziejskie. Pożar jednak nie doszedł do pomienionego domu, a więźniowie przeprowadzeni zostali do więzienia. Szkody w przybliżeniu wynoszą 12,000 rs.

— W gazecie „Birż Wied.“ czytamy, iż słyhać, że jeszcze w sierpniu r. b., mają być sformowane trzy gwardyjskie baterje kartacznic, które są już zamówione. Między innymi w tutejszym zakładzie Nobela do miesiąca października r. b. będzie gotowych 100 kartacznic.

— W „Now. Wrem.“ czytamy: Ustanowiona w Warszawie Komissja, w celu rozdzielenia między inne władze budowli rządowych, niemających z przyczyny obecnego zniesienia wielu władz centralnych Królestwa żadnego przeznaczenia, postanowiła między innymi, według słów gazety „Mo-k: Wiedom.“, sprzedać plac należny do pałacu Brülowskiego, wraz ze znajdującymi się na nim budynkami.

× W Dynowie, w Galicji, pożar w dniu 5-m b. m. zniszczył blisko 50 zabudowań. Skutkiem tego, 11 rodzin pozosta bez sposobu do życia.

× We Lwowie, jakiś krawiec swojej małżonce, i jakiś artysta-malarz swojemu współ-lokatorowi, w zaciętej wojnie domowej, podgryzali nosy. Policja odeślą winnych do kozy, a nosy do szpitala.

Wiadomości Polityczne.

16 Sierpnia.

* Canrobert przybył do Paryża i objął dowództwo tamecznej armji.

* Wszystkie forty otaczające Paryż, połączone zostały ze sobą drutami telegraficznymi, centrum tej komunikacji znajduje się w komendanturze miasta.

* Z głównej kwatery armji cesarskiej zażądano 500,000 kilogramów ołowiu. Pokarm ten dla ciała, dostawionym zostanie na miejsce w Paryżu.

* Jenerał Bayer, który obległ Strasburg, jestto b. minister badeński, dziś dowódca 13 korpusu armji niemieckiej, złożonego z kontyngensu badeńskiego i hesko darmstadtzkiego. Korpus 13 liczy 30 tysięcy ludności. Fortyfikacje Strasburga mają obwodu cztery mile francuzkie.

* Ciało prawodawcze powróciło tak wewnątrz jak i zewnątrz do zwykłej swej powierzchowności. Bulwary bywają jeszcze bardzo ożywione, lecz komunikacje nie zostały nigdzie przerwane ani na chwilę. Obok mostu niedaleko Tuileriów stoi jeszcze silny posterunek sierżantów miejskich.

* W dniach 4 i 5 sierpnia, przeprowadzono przez Neisztadt (Palatynat) 1,000 jeńców francuzkich, wliczbie których znajdowali się: mieszczanie, włościanie a nawet jedna kobieta.

* Pomiędzy licznymi lekarzami i chirurgami belgijskimi, którzy oddali się pod rozporządzenie towarzystwa opieki nad rannymi, uorganizowanego w Brukselli, wielu oświadczyło gotowość udać się na pierwsze zapotrzebowanie tam, gdzie będą zażądany. Ze swej strony infirmerzy i infirmerki, pomiędzy którymi mieści się wiele nazwisk nader arystokratycznych zapisali się na listę kandydatów, mających nieść pomoc ofiarom wojny, bądź na granicy belgijskiej, bądź na samym teatrze walki.

* Jenerał Trochu, jak zapewnijają, został powołanym na naczelnego dowódcę armji, mającej być sformowaną z ludzi powołanych pod broń, prawem zawołanem w dniu 12 b. m. w ciele prawodawczem. Armja ta jest przeznaczoną, wyłącznie do obrony Paryża. Admirał de La Roncière obejmuje miejsce komendanta fortów Paryża. Ośm tysięcy majtków z kanonierek floty będą trzymać załogę po fortach. Admirał de la Roncière, jestto człowiek energiczny i ujmujący, powszechnego szacunku w całej armji nawigacyjnej.

* Marszałek Bazaine mający dziś lat 59, jestto człowiek zimny, przenikliwy, wyrachowany, chłodno obliczający wszelkie szanse, a jeśli jego fizjonomia nie myli, pożera go ambicja nienasycona. Rzecz u Francuzów nader rzadka, Bazaine jest małomówny, milczący, z lodowatym spokojem, który, jakkolwiek to jest dziwnem, nie opuszcza go wówczas nawet, gdy wymawia słowa pełne natchnienia i entuzjazmu wojennego. Takim go poznał autor tej charakterystyki przed dwudziestą trzema laty, gdy Bazaine był tylko majorem; już wówczas spojrzenie jego miało wyraz rozkazujący, chciwy panowania, zimny, stanowczy, wskrós przyszywający. Takim samym jest jako marszałek Francji. Spojrzenie jego zdradza jakąś myśl skrytą, głę-

boką! Po dwudziestu pięciu latach, podczas których włosy jego osiwały, a zmarszczki zorały twarz afrykańskim słońcem spaloną, pozostało to samo dziwne spojrzenie z wyrazem przezywającym jak miecz ognisty, pozostała ta sama myśl, której nikt nie zna, a która blaskiem swoim razi!

* Na bastjony paryzkie zaciągnięto już 1,670 armat. Paszeze te będą rozmawiały bardzo wyraźnie.

* Kilku fabrykantów broni w Paryżu rozpoczęło wyrabiać sztylety.

* Ochotnicy francuzcy pobierają dziennie żołdu jednego franka.

* Z Florencji donoszą o powołaniu pod sztandary pierwszej kategorii z lat 1842 i 1843. W kategorii tej mieszczą się urlopowani. Na dziś (16-go) zwołane zostały izby, dla udzielenia kredytów na dalsze uzbrojenia.

* Gazeta urzędowa monarchji austryjacko-węgierskiej, ogłosiła raport ministra wojny do Cesarza, w którym zamieszczony jest cały układ i wzajemna zależność jednostek taktycznych armji podczas wojny. Samodzielną taką jednostką, operującą własnymi siłami jest dywizja piechoty z 3 ma baterjami artylleryji i 3-ma lub 4-ma szwadronami jazdy, pontonami i inżynierją. Osóbną także samoistną jednostkę stanowi dywizja kawalerji, w którą armja austryjacka jak wiadomo obfituje, i może tworzyć z niej oddzielne całości. W raporcie niezapomniano o niczem, nawet o lekarstwach i bandażach. W ostatniej chwili kiedy wszystko już do należytego pomiędzy sobą związku przyprawdzone zostało, cesarz zatwierdza *ordre de bataille*, to jest mianuje dowódców pojedynczych oddziałów (armji, korpusów, dywizji i brygad), poczem dopiero armja otrzymuje zapieczetowane rozkazy.

* W Wiedniu zjawily się mapy teatru wojny, w formie chustek do nosa. Prawdziwie po ludzku.

* Wojsko austryackie odbywa manewra wojenne nie w obozach, ale w miejscach zwykłej swej konsystencji. Dowódczom przykazano, aby wprawiali swe oddziały w zdobywanie i bronienie pozycji, w marsze i służby forpcztowe, zwłaszcza w nocy.

* Pod Wiedniem odbywano próby z kartaczownikami amerykańskimi. Nie wypadły one podobno bardzo pomysłnie. Rząd myśli o nowym obstalunku, nie może się jednak zdecydować na wybór.

(Gaulois, Figaro, Nord. Allg. Ztng.)

Ostatnie Wiadomości Polityczne.

Napróżno oczekiwaliśmy wiadomości, któreby dopełniły wczorajsze doniesienie telegraficzne o rozpoczętem już w dniu 14 b. m. przejściu Prusaków przez Mozellę. Ani poczta, ani telegraf nie przyniosły nam żadnego bliższego wyjaśnienia, a bez tego wczorajszych telegramów zrozumieć nie można. Każdy je po swojemu tłómaczy; każdy ma za sobą przynajmniej część słuszności. W nawale zdań i domysłów, trzy tylko rzeczy wydają się niewątpliwemi:

że Prusacy przeszli już Mozellę na całej długości, dwiema głównymi massami, jedną w środku po niżej Metz, drugą na południe od Toul;

że pewna część sił francuzkich stoczyła z nimi walkę, pomiędzy Metz i Pange (na wschód od Metz), z tej jeszcze strony Mozelli — i po walce cofnąć się musiał za rzekę. Wskazuje to, że ściągnięcie armji francuzkiej nie było zupełnem, albo też wystawienie kor-

pusu na prawy brzeg rzeki, podczas przeprawy prusaków niepotrzebnem;

że obrona przejść Mozelli nie była tak energiczną i upartą, jakby nią mogła być ze względu na miejscowość i stanowiska armji francuskiej. Nie ulega wszakże kwestji, że w jednym punkcie przynajmniej Prusacy doznali porażki. Za to perspektywa zwycięstwa nad korpusami, które się posunęły cztery mile za Mozellę, wskazana przez nas wczoraj w pierwszej chwili po odebraniu telegramu, dziś już znika dla braku wszelkich doniesień, tak od jednej jak i od drugiej strony.

W ogóle widocznem jest usuwanie się Francuzów od wszelkiej większej rozprawy tak dalece, iż dziś po przejściu armji pruskiej trudno będzie nawet powiedzieć o linii Mozelli, że była *bronioną*. Ten plan ma na celu zachowanie sił, cel bardzo ważny, chwalebny. Szkoda, że go nie miano na uwadze wtedy, gdy wysłano Mac-Mahona pod Wörth. Dziś obrona Mozelli miałyby bez porównania większe widoki powodzenia, i w skutkach swoich także okazałyby się ważniejszą niż najpomyślniejsza nawet rozprawa z królewiczem pruskim d. 6 b. m. Sama tylko obecność armji francuskiej nad brzegami Mozelli, bynajmniej nie powstrzymała pochodu Prusaków. Byliby oni z równą ostrożnością postępowali w razie zupełnego cofnięcia się Francuzów za Meuzę (Maas). Znajdując się bowiem w kraju nieprzyjacielskim, przebijając wąwozy Wogezów, napotyając na drodze swej warownie słabe wprawdzie ale liczne, mając zawsze do czynienia z tylną strażą, któraby ich obrotami swemi co do istotnych sił francuskich, w błąd wprowadzać mogła: widzieliby oni wszędzie nieprzyjaciela, obawialiby się go z północy i z południa, ze wschodu i z zachodu, musieliby rozdzielać swe siły, zabezpieczać się od tyłu, postępowaliby wolno, ostrożnie, przezornie, tak jak to do dziś dnia czynili. Zdaniem naszym, cofnięcie się na Châlons, dokonane natychmiast po katastrofie d. 6 b. m. dałoby więcej czasu i sposobności do zebrania się i wzmożenia w siły, a przytem mniej demoralizującą oddziaływałoby na żołnierza, niż bezbronna, opuszczona pozycja nad obroną Mozellą.

Dziś gdy wojska pruskie przebyły już Mozellę, za pytać można: co zrobią Francuzi. Cofną się poza Meuzę, ale czy ich przedtem prusacy nie zmuszą lub nie zmusili już do zmiany frontu i stoczenia bitwy pomiędzy tą rzeką a Mozellą: na to nie długo odpowiedzi czekać będziemy. Dzisiejszy telegraf powinienby nam przynieść wiadomość o cofnięciu się francuzów na Verdun, jeżeli takowe już nastąpiło, wraz przeciwnym obawiać się wypadnie rozprawy w mniej korzystnych niż nad Mozellą warunkach. W interesie Prusaków jest prędkie ukończenie kampanji, działanie wstępny bojem i niepozostawianie za sobą żadnych znaczniejszych sił nieprzyjacielskich. Tym zaś warunkom nie stałoby się zadość, gdyby wkraczająca po za Mozellę armja pruska, miała za sobą dwa choćby tylko korpusy zdolne każdego czasu ją niepokoić i mające zawsze gotowe schronienie w Metz.

W r. 1814 sama Europa granice ówczesne Francji przyznała i uroczyście zatwierdziła. Na konferencjach w Chatillon, przed pierwszym jeszcze upadkiem Napoleona, pozostawiono nawet Francji jej granice 1793 r., ale Ludwik XVIII, z którym jednocześnie traktowano zobowiązał na małym poprzestać: przyjęto więc o wiele dogodniejsze warunki jakie stawał potomek Bur-

bonów i to dopiero skłoniło ostatecznie sprzymierzonych do detronizowania Napoleona i oddania mu wyspy Elby. Po Waterloo wprowadzony napowrót Ludwik XVIII musiał już odstąpić od tego, co sam przed rokiem jako wielkie ze swej strony ustępstwo zaoferował. Francja utraciła cały prawy przypyływ Mozelli, Landau i część Palatynatu, część kraju od Saarlouis do Trewiru i Saarbrücken, wreszcie Sabaudję i Nizzę. Panujący z dynastji Bonapardytów nie mógł uznawać ani ustępstw Ludwika XVIII ani skutków Waterloo, i gdyby był orężem dopomniął się restytucji miałyby równe do tego prawo, jak wtedy gdy na drodze dyplomatycznej chciał Francji wynagrodzić nieszczęścia swego stryja. Powrót do granic 1814 leżał od początku w planach Napoleona III. Widziemy że już w r. 1860, przyłącza on do Francji Sabaudję i Nizzę, za cenę przymierza przeciwko Austrii; za cenę neutralności (także przeciwko niej) chce w r. 1866 odzyskać granice północne. Ale fałszywa polityka do fałszywych doprowadza go rezultatów. Z tajemnej choć niepodpisanej konwencji jedno tylko zburzenie Luksemburga przychodzi do skutku, a Prusy energją swoją nie tylko odsuwają Francję od granic 1814 r., ale jeszcze same myślą o uszczupieniu ich z korzyścią dla siebie. W polityce równie jak w życiu błędy powstają w jednej chwili, naprawiać je trzeba nieraz przez wieki całe. Niewłaściwa postawa i fałszywe środki działania, sprowadziły dziś Cesarstwo, bo nie Francję, na brzeg przepaści.

O doniosłości bitwy pod Metz, nie podobna jeszcze nic wnioskować, dla zupełnego braku szczegółów. W każdym razie w potyczce z 14-go widzimy już początek stanowczej rozprawy, która jak się pokazuje odbędzie się poza linią Mozeli. Widownia wojny musiała być miejscowością nader blisko Metz położoną, a 7-my i 4-ty korpusy niemieckie musiały mieć do czynienia z oddziałami francuzkami cofającymi się z samej twierdzy Metz, skoro według urzędowych pruskich wiadomości kawalerja niemiecka mogła podjeżdżać aż do zewnętrznych stoków fortyfikacyjnych wałów.

Jeśli dziennik „Français“ donoszący, że główna kwatery francuzka, 10-go jeszcze znajdowała się w Foulquemont, był dobrze poinformowany, to w takim razie należałoby przypuścić, że naczelne dowództwo znajdowało się bardzo jeszcze niedawno w Metz lub gdzieś w pobliżu, a temsamem walna bitwa na linii Mozelli byłaby bardzo prawdopodobną.

Główna kwatery pruska, jak widzimy z wczorajszego telegramu, znajdowała się jeszcze wczoraj w Herny wiosce z 1000 mieszkańców, stacją kolei i telegrafów, na linii Metz, St. Avoird, Saarbrücken, w pobliżu Foulquemont, w departamencie Mozeli, w okręgu Metz, o $3\frac{3}{4}$ mil od głównego okręgowego miasta.

Przeciwko przypuszczeniu, że główne siły armji francuskiej, pod Metz zamierzają stawić czoło nieprzyjacielowi, mówi znów ta okoliczność, że przejścia Mozeli przy Pont-à-Monsson i Frouard, nie były przez wojska francuskie bronione. Pozycja pod Metz wystawiałaby w takim razie na niebezpieczeństwo linię odwrotu i popchnęłyby mogła armję ku północy, w kierunku granicy belgijskiej. Bardzo nie daleka przyszłość przyniesie nam zapewne dokładniejsze objaśnienia rozstrzygające wszystkie powyższe wątpliwości.

Tymczasem „Nord. Allg. Ztg.“ donosi, że już przed kilku dniami pewna część głównej kwatery francuskiej wyprawiona została ku Châlons. Według wiado-

mości podanych przez „Indep. belge“, stugwardziści i część cesarskich ekwipażów znajdowały się już 10-go w Châlons. Sam tylko cesarz pozostał w Metz zatrzymawszy przy sobie syna, mimo grożące niebezpieczeństwo. „Indep. belge“ opowiada, że na wiadomość o porażce pod Saarbrücken i Wörth, cesarz natychmiast kazał przygotować lokomotywę i polecił zgromadzić się gwardji, na której czele pragnął śmierć znaleźć w obec nieprzyjaciela. Po głębszym jednak namyśle Napoleon III osądził, iż położenie nie jest jeszcze tak rozpaczliwe, aby podobnej wymagało ofiary.

Jeśli wierzyć informacjom „Nord. Allg. Ztg.“, wojska przeznaczone do wylądowania na niemieckich brzegach, powracają do Paryża dla obrony fortyfikacji stolicy; w tymże samym celu, zarządzone zostało jakoby przewiezienie artylerji marynarki do Paryża. „Patrie“ z 13-go donosi prócz tego, że w różnych przystaniach tworzą się kompanje majtków-artyleryzystów, których miejscem przeznaczenia ma być również Paryż. W skład tych kompanji ma wejść pewna liczba doświadczonych kanonierów, którzy uczyli się na pokładzie „Ludwika XIV“ instrukcyjnego statku majtków-artyleryzystów.

Księżętom orleańskim na ich prośbę o przyjęcie do służby czynnej w armji francuzkiej, dano odmowną odpowiedź, która spowodowała wyjazd ich z Brukseli do Londynu.

O rozruchach na przedmieściu paryżkiem „la Vilette“ podaje „Journal officiel“ następujące szczegóły: 80 ludzi uzbrojonych w noże i rewolwery napadło na odwach przy koszarach pompierów, zraniło dwóch pompierów i trzech sierżantów miejskich. Jeden sierżant został zabity. Spokojność została przywróconą za współudziałem ludności; około 50 osób aresztowano.

„Journal officiel“ w przeglądzie ubiegłego tygodnia zapewnia, że pruska polityka nie zdołała pozabawić Francji sympatji Anglii, Rossji, Włoch i Hiszpanji. Urzędowy dziennik wyraża żywą sympatję dla Danji i kończy swój artykuł temi słowy; „Eskadra nasza stoi koło Kiel, gdzie przygotowują się ważne wypadki. O rokowaniach pokojowych w tej chwili ani mowy być nie może. Myśl o wątpieniu nie może opanować żadnego francuza.“

Konsul angielski w Hamburgu otrzymał 14-go wieczorem depezę zwiadamiającą, że blokada o której donosił wczorajszy telegram z Cuxhaven, rozciąga się na Elbę, Eider, Weser i Jahde.

W proklamacji króla pruskiego znoszącej pobór do wojska na terytorjum francuzkiem, zajętem dziś przez wojska niemieckie, wzbronione jest wszelkie współdziałanie w dostawianiu rekrutów. Król wydał również inną proklamację regulującą żywienie wojsk na sposób praktykowany w Czechach w 1866 r., zamiast rekwiizycji w naturze naznaczone jest po 2 franki dziennie za żołnierza. Wartość franka ustanowiono na 8 srebrnych groszy, czyli 28 krajcarów południowo niemieckiej monety.

Rząd włoski zamierza, jak donosi dziennik „Italie“, żądać od Izby deputowanych która na 16 go miała być zwołaną, zatwierdzenia nowych kredytów, a to z powodu wezwania do broni dwóch nowych kategorii żołnierza. Według „Italie“ podobne wzmocnienie armji konieczne jest w obecnem położeniu; przy panującym bowiem wzburzeniu, można się spodziewać wybuchu nowych rozruchów podobnych do ostatnich w Genui. Najświeższe wiadomości donoszą nawet, że z powodu

pogrzebu jednego z obywateli zabitych w Genui, zaburzenia przybrały znów groźne rozmiary, i żejnie obyło się bez barykad i bomb Orsiniego.

Dzienniki hiszpańskie, a szczególnie organa stronnictwa monarchicznego, z wielkiem uznaniem odzywają się o amnestji danej przez rząd wszystkim politycznie skompromitowanym od wrzesniowej rewolucji, na których tylko nałożono warunek, aby złożyli przysięgę na konstytucję. Wiadomości z widowni wojny wielkie w Hiszpanji sprawiają wrażenie. Marszałek Prim zaledwie zdołał po pięciogodzinnem burzliwym posiedzeniu skłonić komitet kortezów do oświadczenia się przeciwko petycji pp. Topeta, Rios Rozas i innych przewodców stronnictwa unionistowskiego, żądających bezzwłocznego zwołania kortezów. Szczególne wzburzenie panuje między republikanami, którzy spodziewając się rzeczypospolitej w Paryżu, żądają ogłoszenia jej w Hiszpanji.

Depesze Telegraficzne.

Warszawa d. 17 Sierpnia godzina 9 rano.

Herny (bez daty). — Wczoraj miała miejsce gwałtowna bitwa pod Metz. Nieprzyjacieli wzmocniony posiłkami z Metz, odparty aż do stoków zewnętrznych wałów. Twierdza Marsal kapitulowała, pozostawiając 60 dział i znaczne zapasy.

Berlin 16 (godz. 6 m. 15 wiecz.)—Francuzka główna armja wymaszerowała z Metz. Południemieckie wojska wzięły Marsal i 60 dział. W Calais stoi gotowy do odpłynięcia parowiec dla cesarzowej.(?)

Marsal, forteca czwartej klasy na wschód od Château-Salins i Moyenvic, jeszcze z tej strony Mozeli. W roku 1815 bombardowaną już była przez prusaków.

Warszawa d. 17 Sierp. godz. 12 w poł.

Paryż. 16—Wczoraj między Metz i Verdun, słychać było kanonadę przez cały dzień. Podróźni opowiadają, że miała miejsce walna bitwa. — Wniedzielę prusacy pod Metz ponieśli ogromne straty.

Palikao oświadczył dziś w Ciele prawodawczem, że Prusacy zaniechali przecięcia linii odwrotu armji francuzkiej i przeszkodzenia jej połączeniu się. Prusacy po kilku potyczkach cofnęli się ku Commercy, i doznali porażki.

Przyjechali do Warszawy: Jenerał-Lejtnant Felkner z zagranicy; Rzeczywisty Radca Stanu Krzyżanowski, z Mirowic.

Bitwa pod Wörth.

Dnia 6-go sierpnia.

Korrespondent dziennika „Gaulois“, naoczny świadek batalji, w następnym sposobie opowiada jej koleje: 5-go przez cały dzień powietrze było ciężkie. O godzinie 10-tej wieczorem zahuczła burza i trwała do 2 giej po północy.

Po klęsce dywizji Douay pod Wissemburgiem, korpus jen. Mac-Mahona, zajął obronne pozycje od

Froeschwiller do Morsbrunn, czekając na nieprzyjaciela.

O ile mogliśmy zacerpnąć na miejscu wiadomości, armja nasza zgromadzona pod Froeschweiler, wzmocniona dywizją 7-go korpusu, mogła liczyć do 60 tysięcy ludzi. Siły pruskie były nam zupełnie nieznane, a co gorsza nieznane były i marszałkowi Mac Mahonowi, który liczył co najwyżej na spotkanie 70,000 żołnierzy, gdy przeciwnie miał przed sobą całą armję księcia następcy tronu, liczącą 180,000 ludzi i znaczną artylleryję.

Żołnierze francuzcy spodziewając się ataku, pozostawali przez noc całą pod gołem niebem, na ulewny deszczu.

Około godziny 4-tej rano, od strony Froeschweiler dał się słyszeć gęsty oień karabinowy, trwający przeszło kwadrans czasu.

„Korrespondent „Gaulois“ wspólnie z kolegą swoim Henrykiem Chabrillem z „Figara“ nie mogąc znaleźć przytułku w obozie francuzkim z powodu prawa zabraniającego tam wstępu dziennikarzom zmuszony został zatrzymać się w wiosce Wörth, a więc w samym środku działań wojennych.

Umieszczeni na baszcie starego zamczyska, dziennikarze mieli sposobność widzieć dokładnie ruchy obu armji.

Pojedyńcze strzały rozlegały się w powietrzu od czasu do czasu; rekonesansy pruskie podsuwały się ciągle ku Wörth i cofały się zaraz.

Zresztą do godziny 7^{1/2}, na polu bitwy panowała cisza.

Na kwadrans przed ósmą artylleryja nieprzyjacielska zaczęła strzelać, a kilka bomb, przesunęło się po dachach domów w Wörth a jedna uszkodziła dzwonicę kościoła.

Tym razem jeszcze kanonada ucichła. Wojska pruskie spoczywały na wzgórzach nie zdradzając niczem gotowości do ataku.

Kilku mieszkańców Wörth zaryzykowało się w ulice wioski i około 8-mej rano, przynieśli rannego oficera pruskiego, którego złożyli w miejscowej szkole zamienionej na ambulans.

W tej samej chwili, ku środkowi armji francuzkiej, zagrzmiała straszliwa kanonada. Prusacy atakowali, ale było to atak fałszywy zasłaniający ruch Bawarczyków i dwóch korpusów pruskich, skierowany do otoczenia prawego skrzydła wojsk francuzkich.

O pół do jedenastej, poruszenie zostało dokonane z całą dokładnością i Bawarczycy zaatakowali Froeschwiller, wspierani morderczym ogniem artylleryji pomieszczonej na wyniosłościach od Langensoulzbach, aż do Goersdorff.

Cztery razy atakujący zostali odparci, i cztery razy powracali do szturm, wzmocnieni przez świeże wojska, przybywające ciągle na plac boju.

Około południa, armaty zagrały z podwojoną siłą; prawe skrzydło armji Mac Mahona wyparte z Froeschwiller, cofnęło się ku środkowi.

Można sobie wyobrazić okropne położenie dwóch dziennikarzy, na obserwacyjnym stanowisku, śledzących gorączkowo zwycięstwo lub klęskę swoich rodaków. Jakże silnie musiało bić ich serce, za każdym cofaniem się prusaków, ile gorzkich łez zaświeciło w ich oczach na widok niepowodzenia swoich!

Z chwilą cofnięcia się prawego skrzydła, stanowczy atak rozpoczął się na całej linii. Z Goersdorff, Dif-

fenbach i Gunstett, artylleryja pruska zarzucała pociskami Elsenhausen i Morsbrunn. Granaty i bomby przelatywały po nad Wörth, słyhać było trzeszczenie dachów i jęki rannych.

Dywizja Lartigne, oparta o Morsbrunn i stanowiąca lewe skrzydło dała dowody szalonej odwagi. Trzy razy spychała bagnetem następujące zastępy pruskie i za każdym razem świeże odziały stawidy jej czoło.

O godzinie 4-tej po południu armja francuzka została przeciętą na dwoje. Bohaterski opór lewego skrzydła nie był w stanie powstrzymać sił pruskich, postępujących coraz gwałtowniej i w coraz większych masach na pozycje francuzkie.

Bitwa była stanowczo przegrana, a prusacy przy odgłosie trąb i kotłów wchodzili do Wörth.

Redaktor, *W. Szymanowski.*

— W Zakładzie naukowym męzkim, przeniesionym z rogu Leżna i Orlej, na Leszno Nr 18, przyjmują się jeszcze uczniowie przychodni i pensjonarze do klasy wstępnej 1-ej i 2-ej, którzy prócz nauk, plauem objętych, mogą mieć konwersacje i lekcje na fortepianie. Tamże jest pomieszczenie z korepetycją dla kilku uczniów szkół Rządowych. **L. Wyrożemski.**

(1-3) — 6642—

— Mam zaszczyt zawiadomić szanownych Rodziców i Opiekunów, iż kurs nauk na Pensji mojej, przy ulicy Sto-Jerskiej Nro 1767, rozpoczął się z dniem 16tym sierpnia r. b.— Aurelja **Rykowska.** — 6611—

— Przełożona Pensji 4 ro klasowej, przy ulicy Leszno, pod Nrem 659 zamieszkała, zawiadamia osoby interesowane, że zapis uczennic na rok szkolny 1870/71, rozpocznie się dnia 20 sierpnia, wykład zaś nauk, dnia 1-go września, **L. Conradi.**

(1-3) — 6625—

— Przełożony szkoły męskiej prywatnej, przy ulicy Twardej, Nr 1098a, zawiadamia niniejszem, że przyjmuje jeszcze **Uczniów** na stół i stancje, jakoteż przychodnic. Nowy kurs nauk już się rozpoczął.

(1-3) — 6620— **W. Górnicki.**

— Antoni **Kruszewski** dziedzic dóbr i miasta Radzymina z guber. Warszawskiej, powiecie Radzyńskim, oraz Lejpun, Liszkowa i Komoruńce, w guber. Suwałskiej, powiecie Sejneńskim położonych, dla objaśnienia i ostrzeżenia osób interesowanych do wiadomości publicznej podaje, iż oficjaliści upoważnieni są przezemnie tylko do czynności wewnętrzznego gospodarskiego zarządu dotyczących, żaden zaś z nich umocowanym nie jest do zawierania umów o kupno i sprzedaż, dzierżawę, najem lub jakichbądź innych, których niewykonanie, mogłoby odpowiedzialność pieniężną za sobą pociągnąć. Umowy takie tylko na mocy wyraźnego piśmiennego upoważnienia mego mogą być zawierane. (1-3) — 6624—

Wiadomość dla Rodziców i Opiekunów.

Otrzymawszy upoważnienie do utrzymywania na stancji uczniów tutejszych szkół rządowych, zawiadamia się szanownych Rodziców i Opiekunów, iż w tym celu mogą zgłosić się na ulicę *Krakowskie Przedmieście* pod Nr. 398 (nowy 18), *wprost S-go Krzyża* i *Gimnazjum 3-go*, gdzie miejscowy stróż wskaże.

Zapewnia się jak najtroskliwszą opieką domową, wraz z konwersacją języka francuzkiego i lekcjami muzyki, jeśli takowe żądane będą. (2-3) — 6577—

— **Przyjaciel Dzieci**, Nr 33 wyszedł z druku i zawiera: Arsenał w Wenecji (z ryciną) Co tu rabić? powieść kokursowa napisana przez L. Sikorskiego. — Pieśń żniwiarska (przez K. Gasczyńskiego. — Pamiętniki Mieczysława K. Sprawunki przez Stanisława Nowińskiego. Katarakta pupillanum w Indjach Wschodnich (z ryciną) Zagadka. Myśli i zdania. — Wspomnienia szkolne (z drzeworytem). — Kmieć i parobek (wiersz Miłkowskiego). Sowa uszata płomienista (z ryciną). Kanarki. Niezbity dowód — Marcinek.

Dołączona w swoim czasie do „Dziennika Warszawskiego“

Mappa Środkowej Europy,

wydana w Berlinie przez **Kraatz**,

obejmująca cały teatr wojny,

nadeszła znów do Księgarni i Składu nut muzycznych

Ferdynanda Hösick,

przy ulicy Senatorskiej, Nr 496.

Cena egzemplarza Kop. 20.

Jestto karta odznaczająca się oprócz nader niskiej ceny, wielką dokładnością.

Księgarnia pomieniona posiada obfity wybór różnego rodzaju **Mapp i Panoram à vol d'oiseau.**

(1—3) — 6588—

— Księgarnia i skład **Nut Maurycego Orgelbranda**, przy ulicy Krakow. Przedmieście, Nr 1 nowy, otrzymała na **skład główny: Konferencje rolnicze** o nawozach chemicznych, **Jerzego Ville**, tłumaczył Polikarp Szlązkiewicz. Cena rs. 1. kop. 50. **Sposób wyrabiania płynnych nawozów**, tak zwanych flamandzkich i węgla uwierzonego, oraz projekt założenia w Warszawie fabryki tychże nawozów, przez **Adama Bućkiewicza**. Cena kop. 22 i pół. Nakładem tejże Księgarni wyszedł w powtórnym wydaniu najpowszechniej używany i **za najlepszy do użytku w szkołach uznany Katechizm**, czyli nauka religii katolickiej, dla młodzieży polskiej, przez **Księdza J. Szpaderskiego**. 186 str. druku. Cena kop. 30.

(2—3) — 6475—

ZARZĄD

Stada Rządowego koni w Janowie,

podaje do wiadomości powszechnej, iż od 4 (16) Września r. b., w Osadzie Janowie gubernji Siedleckiej, będzie się odbywał publiczna **Heytacja koni** nadkompletnych Stada Janowskiego, a mianowicie: starych ogierów pięciu, czteroletnich ogierków 6 i jeden dwuletni, matek stadnych 8 i 4-letnich klaczy 8, razem 28 sztuk. Komunikacja z Janowem koleją żelazną Terespolską do stacji Biała.

W Janowie, dnia 27 Lipca (8 Sierpnia) 1870 r.

Kierujący Zakładem,

Generał-Major, Ks. **Meszczerki**.

(1—3) — 6564 —

Mając pozwolenie Władzy Szkolnej do trzymania Uczniów uczęszczających do Szkół Rządowych, zawiadamiam Osoby interesowane, że jak dawniej, tak i teraz, przy nadchodzącym roku szkolnym, przyjmuję Uczniów na stancję i zapewniam im rodzicielską opiekę i pomoc naukową, za bardzo umiarkowaną cenę. Bliższe warunki zostawiam do osobistego porozumienia się. Nr 501, ulica Podwał, na 1szem piętrze.

(1—1) — 6634—

U Akuszerki Słowińskiej, pod Nr 156 (nowy 4), przy ulicy Gołęziej, są urządzone **Pokoje** do wyboru większe i mniejsze z osobnym wejściem, elegancko umeblowane na 1szem piętrze od frontu, w każdej chwili do wynajęcia dla osób spodziewających się słabości, lub na dłuższy czas przed słabością, z pościelą, z życiem i usługą przyzwoitą lub bez i z wszelkimi wygodami, za bardzo umiarkowaną cenę, gdzie chora znajdzie troskliwą opiekę i sekret zachowany.

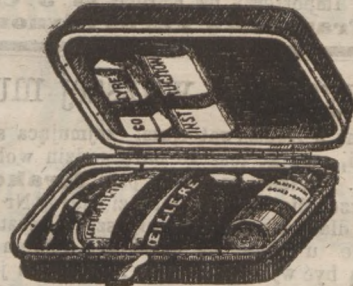
(1—3) — 6902 —

Rodzice, którzyby chcieli oddać Synów swoich do Gimnazjum Igo Realnego, lub Szkół Powiatowych, mogą znaleźć dla nich pomieszczenie przy ulicy Sto-Jerskiej, w domu Wgo Leona Krupeckiego, Nr 1776a, za umiarkowaną cenę Zapewnia się sumienny dozór i opiekę. Tamże na żądanie pobierać mogą Lekcje Muzyki i Języków: francuzkiego i niemieckiego. Wiadomość u Rządcy domu. (2—3) — 6580—

DOM J. P. CAUVIN

A. MARINIER, Aptekarz 1ej klasy, Sukcessor w Paryżu na bulwarze Sebastopolskim, Nr 55.

Futeraliki Chirurgiczne

P. A. Marinier,

pow yższej firmy zawierają:

SZPRYCKE-FILTR za pomocą której przygotowuje się roztwór płynny w takiej ilości jaka się podoba. Roztwór ten służyć może w miarę, jak tego potrzeba zażdzie, bądź jako Collyre czyli środek zapobiegający i leczący zapalenia powiek i oczu, bądź jako szprycowanie do leczenia słabości udzielających się.

Sprzedają się w składach materiałów aptecznych PP. Ferd. Aug. Gallego, L. Spiessa i J. Mrozowskiego, wraz z prospektem tłumaczącym ich użycie.

(6—25) — 5760 —

WAGI

Dziesiętne i Setne,

mocno i trwale wykonane, z najlepszych materiałów, po bardzo niskich stosunkowo cenach, polecają

Ostrowski i S-ka,

przy ulicy Senatorskiej, pod Nr 473d.

(4—0) — 5790 —

Potrzebna jest **PANNA**, umiejąca szyć na maszynie do Magazynu Obuwia Damskiego Józefa Kwiatkowskiego, przy ulicy Senatorskiej, Nr 470 (nowy 22). Tamże znaleźć może miejsce Przykrejacz do obuwia, przysposobiony dobrze do kroju. Wiadomość powziąć można na miejscu.

(2—3) — 6482 —

Piotr Rudziński, Malarz,

złożył Pracownię pod Nrem 716 przy ulicy Leszno, i przyjmuje wszelkie **Roboty Malarskie** pokojowe, oraz **Pisanie Znaków**, za cenę przystępną.

(4—6) — 6365—

Mając upoważnienie od Władzy, przyjmuję na nadchodzący rok szkolny **Uczniów na stół i stancję**, zapewniając im najtroskliwszą opiekę i pomoc w naukach, za umiarkowanym wynagrodzeniem. Wiadomość przy ulicy Nowy-Swiat Nr 58 (1309), mieszkania Nr 12.

(1—3) — 6608—

PRAWDZIWY AUSTRALSKI EKSTRAKT MIĘSNY

PODŁUG METODY PROFESSORA LIEBIG,

wyrobu R. Tootha w Sidney w Australji

otrzymał na wystawie Amsterdamskiej 1869 r. *Złoty Medal*.

Londyńskie Zwierzchnictwo Wojsne pisze z daty 1 Marca r. b. co następuje:

„Zaświadczamy jako **Ekstrakt Mięsny R. Tooth** reprezentowany przez PP. W. J. Coleman et Comp., jedyny jest, którego tak miejscowe jak i zagraniczne szpitale rządowe, uznawszy ze wszęch miar za dobry i zadaniu odpowiedni, dla pacjentów używają.“

Dokonana analizadostatecznie wykazuje, wyższość takowego nad innymi ekstraktami.

NB. Aby każdemu uprzystępnić nabycie, przygotowano małe stoiki, niezawierające więcej jak 1/2 funta.

Jedyni Importerzy na Europę **W. J. COLEMAN et Comp.** Skład główny w Warszawie utrzymuje dom handlowy **Franciszka Fuchs i Synowie.** (3-0) — 5374 —

Nauczycielka wyższej muzyki,

mająca patent z Konserwatorium, zajmująca się już oddawna lekcjami, mając jeszcze parę godzin wolnych, życzy one zapewnić. Mieszka na pensji pani **Kraków**, na Krakowskim-Przedmieściu dom Grodzickiego, Nr 411 (nowy 5). Może także dla oszczędzenia większego kosztu elewom, udzielać lekcje u siebie, na własnem dobru fortepjanie. Lekcje mogą być wykładane we francuskim języku, gdyby tego życzone. (2-3) — 6550 —

FABRYKA FORTEPIANÓW Małeckiego i Szredera,

przy ulicy Aleksandrja na Sewernowie, pod
Ner 2779,

otrzymała **Medal srebrny** na wystawie Powszechnej w Paryżu w r. 1867.

Obecnie nasza fabryka wyłącznie dostawia instrumenta doborowe Warszawskiemu Instytutowi Muzycznemu.

1. Fortepian z białem metalowym mahoniowy bez ozdób, Rs. 330.
  2. Fortepian z białem metalowym palisandrowy, Rs. 345.
  3. „ „ i czterema szprejami, ozdoby szabunkiem, mahoniowy, Rs. 360.
Takiż sam palisandrowy, Rs. 375.
  4. Fortepian na sposób belgijski, z podwójnym białem wiszącym, przyczyniającym się do śpiewności i przeciągłości tonu, Rs. 450.
Takiż sam ozdobniejszy, Rs. 500.
  5. Fortepian z mechaniką angielską lub francuską, silniejszy w tonie, Rs. 600.
Takiż sam ozdobniejszy, Rs. 1000.
- Fortepjany z drzewa orzechowego Rs. 15, droższe od palisandrowych.

Wszelkie zamówienia listowne będą wykonywane najakuratniej podług wybranego gatunku w cenniku. (4-0) — 6352 —

Stacja dla Uczniów.

Rodowita Francuzka, mająca upoważnienie Władzy Szkolnej, może przyjąć kilku Uczniów na stół i stancję, zapewniając im rodzicielską opiekę, konwersację po francuzku bezpłatnie, korrepetycję i na żądanie fortepjan. Wiadomość przy ulicy Chmielnej Nr 33, na 2-m piętrze od frontu, mieszkania Nr 10 u Podbielskiej. — Tamże można się dowiedzieć o **Młodym Człowieku**, życzącym udzielać korrepetycję przedmiotów klasycznych i języka francuzkiego. (5-6) — 6479 —

Znaczny wybór Powozów fantazyjnych i podróży.

Poney-Chaise i Panier à S alade, Karetki większe i pojedyncze.

WELOCIPEDY

dzielne, jako też dla dorosłych, dwu-kołowe i trzy-kołowe, oraz wynajęcie ich na miesiące, tygodnie, dnie i godziny.

Nauka jeżdżenia na nich udziela się codziennie od godziny 7ej wieczorem.

Ulica Erywańska, Nr 1066A,

w Fabryce Powozów **ROMANOWSKIEGO,**
(dawniej Brühla)

(35-0) — 2915 —

DOBRA ZIEMSKIE,

położone w bliskości kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, cztery godziny drogi od Warszawy, mające rozległości dziesiątyn 495 (włók 33), w tem trzecia część łąk, w glebie urodzajnej, z inwentarzem żywym i martwym, ze znaczną propinacją, z wolnej ręki są do sprzedania, lub zamiany na majątek około Warszawy, albo w gubernji Lubelskiej położony. Może być także przyjęta w zamian summa na 1em numerze hypoteki po towarzystwie, bez pośrednictwa osób trzecich. Wiadomość od 9 rano do 2, przy ulicy Zielnej Nr 29, stróż wskaże. (2-8) — 6559 —

MAGAZYN MÓD

pod firmą:

Emilji i Florentyny,

egzystujący od lat 4ch, przy ulicy Bielańskiej, przeniesiony został od 1go Lipca na ulicę Miodową pod Nr 484, wprost Rządu Gubernjalnego, przyczem poleca się szanownym Paniom.

(3-3) — 6464 —

Magazyn nasz znajduje się przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, w domu Dobrycza, Nr 455/93, obok statuy Zygmunta.

TAJEMNICE WARSZAWY

Magazyn nasz znajduje się przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, w domu Dobrycza, Nr 455/93, oraz statuy Zygmunta.

WIELU SĄ ZNANE, A JEDNAKŻE SĄ TACY,

CO NIE WIEDZĄ, ŻE

W SKŁADZIE PŁOTNA

ALBERTA KOHNA,

przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, w domu Dobrycza, Nr 455/93, obok statuy Zygmunta.

można dostać:

rs. kop.	
Za 10	— jedną sztukę Szlązkiego płót na 12 koszul;
" 11 50	— jedną sztukę Brukselskiego płót na 12 koszul;
" 18	— jedną sztukę Hollenderskiej weby na 14 koszul;
" — 50	— pół tuzina chustek do nosa;
" — 80	— pół tuzina chustek do nosa z Hollenderskiego płót na;
" 2	— pół tuzina francuzkich chustek batystowych;
" 1 20	— pół tuzina ręczników;
" — 60	— jedną kolorową serwetę do kawy;
" 1 5	— jedną kolorową serwetę do kawy, szlązkiego i hollenderskiego wyrobu;
" 1	— jedną białą serwetę stołową (damast);
" 1 20	— pół tuzina serwet stołowych;
" — 60	— pół tuzina serwet desserowych;
" — 10	— jeden łokieć szertingu;
" — 32	— jeden łokieć płót na przescieradłowego na poszewki bez szwu;
" — 22	— jeden łokieć płót na hollenderskiego, w resztkach, od 3 do 16 łokci;
" 3 50	— jedną ciężką kołdrę pikową;
" 2 25	— pół tuzina angielskich damskich pończoch;
" 1 30	— pół tuzina angielskich męzkich skarpetek;
" 1 10	— Kalesony płócienne lub z angielskiej skóry;
" 1 30	— jedną męzką dzienną koszulę z płóciennym gorsem;
" 1 50	— jedną cienką damską koszulę płócienną;
" 1 5	— jeden kaftanik damski;
" 1 5	— jedną parę damskich kalesonów;
" — 15	— jeden łokieć angielskiej skóry, nadającej się szczególnie do spodniej bielizny męzkiej;

Prócz tego znajdują się w naszym Składzie: francuzkie chustki i Longshawls, Ljońskie chustki wełniane w najnowszych fasonach, Beduiny, Kołnierzyki męzkie, kolorowe chustki batystowe, oraz rozmaite inne gatunki.

Przy większych zakupach odstepuje się jeszcze znaczny rabat.

Magazyn nasz znajduje się przy ulicy Krakow.-Przed., w domu Dobrycza, Nr 455/93, obok statuy Zygmunta i otwarty codziennie od godz. 8 z rana do 9 wieczorem, z wyjątkiem Niedzieli i dni Świątecznych podczas Nabożeństwa.

W Instytucie Gimnastycznym **St. Majewskiego** na Sewerynowie, kurs letni gimnastyki wychowawczej, higienicznej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, za opłatą miesięczną rs. 1 kop. 58, w towarzystwach zbiorowych. Chorych dotkniętych niektórymi chorobami chronicznymi lub niyforemnością budowy, przyjmuje się do działu gimnastyki lekarskiej (zwanej szwedzką). (15-0) — 6163 —

szukamy Potrzebny jest

KUCHARZ,

bezżenny, Polak, któryby mógł udowodnić wiarogodnymi świadectwami, iż sztukę swą zna jak najdokładniej i że z poprzednich obowiązków może dać zadawalniające rezultaty. Wiadomość w Aptece H. Kucharzewskiego, ulica Senatorska, Nr 480, wprost Miodowej. (1-3) — 6637 —

Kobieta przyzwyczajona do prowadzenia się i dobrego wychowania, Panna lub Wdowa bezdzietna, posiadająca gruntownie język francuzki albo niemiecki, może dostać mieszkanie bezpłatne za jedną godzinę konwersacji dziennie. Wiadomość przy rogu ulic Kruczej i Żorawiej, pod Nr 1615 (nowy 15), od 12 do 3 po południu. (1-1) — 6636 —

MAMA

ze świeżym pokarmem, przy ulicy Nowy-Swiat, Nr 69, mieszkania Nr 16, u Akuszerki. (1-1) — 6618 —

Maszyna do szycia,

w bardzo dobrym stanie, z powodu wyjazdu jest do sprzedania za cenę umiarkowaną, przy ulicy Marszałkowskiej, Nr 34, dom W. Korczki. Wiadomość u Stróża. (1-3) — 6610 —

Poszukiwana jest do kupna **KABETA** używana, lecz w dobrym stanie, z okrągłymi szybami, z jednej z lepszych fabryk tutejszych. Ktoby miał taką do sprzedania raczy nadesłać adres do Redakcji Kurjera Warszawskiego pod literami **J. C.** (1-3) — 6632 —

Z powodu nagłego wyjazdu

są do sprzedania za przystępną cenę. **Mebłe** mahoniowe, świeżego fasonu z pierwszorzędnej fabryki. Garnitur brązowym rypsem kryty, składający się z kanapy, 2 foteli, 6 krzeseł, stół przed kanapę mahoniowy, 2 komody, szafa jesionowa i stolik do kart, przy ulicy Miodowej, dom dawniej Kochanowskich, Nr 484a, gdzie stróż miejscowy wskaże. (1-3) — 6633 —

6 Pokoi,

z Przedpokojem, Balkonem, Kuchnią angielską, Wygódką, Spiżareczką, Górą wspólną i dwiema Piwnicami, na szmę piętrze, wprost Klombów Pałacu Komory, przy ulicy Chmielnej, niedaleko Marszałkowskiej, pod Nr 42 (1540), do najęcia za Rs. 480 rocznie. Wiadomość u Gospodarza. (1-3) — 6626 —

W domu przy ulicy Mazowieckiej Nr 1346B są do wynajęcia

LOKALE,

świeżo odnowione, z meblami, na zimowe wynajęcie: lub bez mebli na roczne wynajęcie. Do lokali z meblami mogą być stajnie i wozownie. Lokali jest kilka, większe i mniejsze, mogą być wynajęte każdego czasu. Bliższa wiadomość w pomieszkaniu Nr 4, stróż doprowadzi. Tamże są **Chomenty krakowskie** na parę koni, prawie nowe do sprzedania. (1-1) — 6915 —

Do odstąpienia w każdym czasie

Sklep Rękawicznicy,

Wiadomość przy ulicy Nowy-Swiat, Nr 1271, w Bawarji (1-1) — 6627 —

Są do najęcia od kwartału **MIESZKANIA** odświeżone, suche i ciepłe, z meblami lub bez 6, 4, 3 i 2 Pokojach, z kuchniami i spiżarkami, drwalniami i wszelkimi dogodnościami, pojedyncze dla panien, kawalerów lub emerytów, Stajnie i Wozownie na konie i krowy, w korzystnym miejscu. Tamże w każdym czasie z powodu wyjazdu jest **Lokal** do odstąpienia 4 lub 2 Pokoje, róg ulicy Leszna i Żelaznej, Nr 70 nowy, oraz **Sklep** na wędliny lub karkuchnię. (1-3) — 9617 —

Do najęcia

dwa Pokoje kawalerskie

od S go Michała, przy ulicy Granicznej, pod Nr 1077c (nowy 8). (1-3) — 6609 —

Jest do wynajęcia w każdym czasie

SKLEP,

za cenę Rs. 300 rocznie, z Mieszkaniami lub bez, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, wprost Kopernika, w Pałacu Zarządu Wojskowego. Wiadomość w Kantorze Loterji i Składzie Cygar w tymże pałacu. (4-6) — 6533 —

Akuszerka Kosinska,

mieszka przy ulicy Elektoralfiej pod Nr 780, (nowy 39). Dla osób spodziewających się słabości jest osobny pokój i przyzwitoa opieka. (3-3) — 6491 —

Zgubiono!

Przechodząc ulicą Krakowskie Przedmieście niedaleko Hotelu Europejskiego zgubiono **breloki od zegarka** a mianowicie: kluczyk złoty od zegarka damskiego, trupią główkę z kości białej, koszyczek mały złoty, dolar srebrny, książeczkę małą złotą, serce złote nasadzone turkusikami, to wszystko zawieszono było na kółku złotem. Łaskawy znalazca zechce zwrócić takowe do domu Nr 1315A, przy ulicy Nowy Świat do właściciela za nagrodą. (2-3) — 6598 —

Dnia 15 Sierpnia o godz. 1 po południu zapomniano w ogrodzie Saskim na ławeczce **Książkę** do Nabożeństwa w oprawie stalowej, pod tytułem „Oltarzyk Polski.“ Łaskawy znalazca raczy zwrócić na ulicę Chmielną Nr 13, mieszkania 21. Taż sama osoba przed dwoma tygodniami wracając z Doliny Szwajcarskiej, zgubiła Bransoletę, wyłożoną błękitną emalją z djamentem w środku. (1-1) — 6613 —

Zawczoraj zgubioną została **Portmonetka** w której się znajdowało: kilkanaście rubli papierkami oraz rewersa, fotografie, matrykuły i urlop. Łaskawy znalazca zechce zwrócić, że od tego zależy los poszkodowanego studenta, raczy złożyć w Redakcji Kurjera, za nagrodą jakiej sami zechce. (1-1) — 6603 —

Zgubiono na Saskiej Kępie lub z powrotem na moście, w Niedziele, dnia 14 b. m., złotą emaljowaną **Sylwetkę**, rodzaju książeczki z krótkim łańcuszkiem, w środku z jedną fotografią damską, która dla osoby poszkodowanej jest najdroższą pamiątką. Przetę łaskawy znalazca zechce takową złożyć w Redakcji Kurjera Warszawskiego za wynagrodzeniem wartości tejże Sylwetki. (1-3) — 6923 —

Dnia onegdajszego, to jest 15 Sierpnia z pod Nru 1610, przy ulicy Żorawiej, zginał **Piesek** czarny, pod szyją biały, łapki i ogonek białe. Łaskawy znalazca raczy odesłać do powyższy numer do p. Michalskiej, za nagrodą. (1-1) — 6601 —